

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน:
กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมจังหวัดเพชรบุรี
The Sustainable Ecotourism Management:
A Case Study of Ban leam Community, Pethchaburi Province

ธำรงค์ศักดิ์ ดำรงศิริ^{1*}

Thumrongsak Damrongsiri¹

กองบัญชาการศึกษา¹

Police Education Bureau¹

*Corresponding Author's Email: damrongsiri.thumrongsak@gmail.com

Received: 17/05/2022; Revised: 11/08/2022; Accepted: 14/11/2022

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรค และนำเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านแหลมจังหวัดเพชรบุรี โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัยใช้การวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมทั้งสิ้น 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตรวจสอบข้อมูลแบบ 3 เสา และการสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป ผลการวิจัย พบว่า ปัญหา อุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านแหลมจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ 1) ปัญหาปริมาณของเสียที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะ น้ำเสีย 2) ปัญหาขาดการส่งเสริมจากภาครัฐอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และ 3) ปัญหาขาดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ส่วนแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ที่สำคัญ ได้แก่ 1) บริหารจัดการโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ปลุกจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้ช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และ 3) ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการให้ความร่วมมือรักษาสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน; ชุมชนบ้านแหลม; เพชรบุรี

Abstract

The aims of this research were to study the problems and Guidelines for the Sustainable Ecotourism Management of Ban Leam Community, Pethchaburi Province. The research approach qualitative was using the emphasizing documentary study, an

in-depth interview of 30 key informants, analytic induction, conclusion and verification. The findings were that; 1) The 3 problems that; (1) Environmental solid waste, amount of waste and hazardous waste (2) Lack of Public Supporting and (3) Lack of the Sustainable Ecotourism Management. 2. Guidelines for the Sustainable Ecotourism Management such as: (1) Management through the Sufficiency Economy Philosophy (2) Mindset of participation community and (3) Educate tourists to cooperate in healing the Environment.

Keywords: Sustainable Ecotourism; Ban leam Community; Petchaburi Province

1. บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับการผลักดันและส่งเสริมให้เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสามารถใช้เป็นเครื่องมือหรือมาตรการหนึ่งในการส่งเสริมเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะลดน้อยหรือเสื่อมโทรมลงอันเป็นผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ในประเทศไทยได้รับความสนใจและเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ตลอดจนได้รับการตอบสนองอย่างดีจากทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น โรงแรม บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น ได้ตระหนักในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง มีการจัดนำเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น นอกจากนี้ ในต่างประเทศแนวความคิดดังกล่าวได้มีการพัฒนาถึงขั้นปฏิบัติการรองรับการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ จนก่อให้เกิดกระแสสำคัญ 2 ประการ คือ กระแสของความต้องการการท่องเที่ยวแบบ Ecotourism สูงมากขึ้น และกระแสของการเร่งรัดเสนอขายการท่องเที่ยวแบบ Ecotourism กระแสดังกล่าว มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบตลาดการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก จนเกิดธุรกิจด้านนี้มากขึ้นในประเทศไทย ตามลำดับ ปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงว่า ตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในปัจจุบันจะเป็นการช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม หรือเป็นตัวเร่งให้เกิดความเสื่อมโทรมขยายวงกว้างออกไปอย่างรวดเร็ว

จังหวัดเพชรบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ นำรายได้มาสู่จังหวัดเป็นจำนวนมาก โดยมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นจำนวนมาก เช่น ชายหาด ทะเล เขตป่าไม้ที่สมบูรณ์ มีแนวทาง royal coast มนต์เสน่ห์ทะเลวัง และจังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีโครงการในพระราชดำริเป็นจำนวนมาก ซึ่งหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากทั่วประเทศให้ความสนใจและนิยมมาประชุม/สัมมนา ศึกษาความรู้/ดูงานใน

โครงการพระราชดำริควบคุมกิจการท่องเที่ยวพักผ่อนเป็นจำนวนมาก จังหวัดเพชรบุรียังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมอีกเป็นจำนวนมาก และมีขนมหวานต่าง ๆ ที่ได้รับความนิยมในการซื้อหาเพื่อเป็นของฝากของที่ระลึก มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นสินค้าหลักสำหรับการท่องเที่ยวได้ แต่จากการวิเคราะห์สถานการณ์ในเบื้องต้นพบว่ายังมีอุปสรรคและประเด็นปัญหาในการพัฒนา ดังนี้ 1) ไม่สามารถส่งเสริมศักยภาพหรือต้นทุนด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัด ซึ่งมีหลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติวิถีชีวิตชุมชน ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ ให้เป็นจุดขายได้ 2) การบริหารจัดการและระบบโครงสร้างพื้นฐานกล่าวคือ ขาดการบูรณาการระหว่างภาครัฐ ท้องถิ่น ภาคประชาชน เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสถาบันการศึกษาผลิตบุคลากรไม่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ปัญหาในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 3) ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ซึ่งทั้งในเรื่องของความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว สัตว์ในแหล่งท่องเที่ยว จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์และแม่ค้า 4) ขาดการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี, 2561)

จากการศึกษาปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ชุมชนบ้านแหลมเป็นตัวอย่างของชุมชนที่พยายามช่วยกันจัดการฟื้นฟูทรัพยากร โดยใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานวัฒนธรรมประเพณีชุมชนเป็นฐานเชื่อมโยงระหว่างธรรมชาติและสิ่งซึ่งชุมชนเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ ทั้งการจัด ที่พัก อาหาร ของที่ระลึกการอำนวยความสะดวก ความเป็นระเบียบ และความสะอาด เป็นต้น (สำนักงานท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี, 2563) ทั้งนี้ การบริหารจัดการเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความยั่งยืน โดยต้องอาศัยศักยภาพขององค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน เป็นพื้นฐานหลัก ทั้งด้านพื้นที่ด้านกิจกรรม กระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้การบริหารจัดการสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน โดยใช้กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง และนำเสนอมาตรการหรือแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการจัดการธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
- 2.2 นำเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านแหลมจังหวัดเพชรบุรี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาแหล่งข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) รวมทั้งสิ้น 30 คน ซึ่งประกอบด้วย 1) ผู้จัดการโรงแรม ที่พัก รีสอร์ท ที่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบ้านแหลม จำนวน 5 คน 2) เจ้าหน้าที่สำนักงานท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี 5 คน 3) บุคคลตัวอย่างที่ทำการเกษตรตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 คน 4) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย 15 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาการจัดการของชุมชนในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวางแผนประกอบการ วัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยว สภาพปัญหาอุปสรรคการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชน

3.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) (สุภางค์ จันทวานิช, 2553, น. 128- 130)

4. ผลการวิจัย

- 4.1 ปัญหา อุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน พบว่า
  - 1) ปัญหาด้านการดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้สามารถใช้ประโยชน์ถึงลูกหลานทั้งทรัพยากรป่าไม้ น้ำ สัตว์ป่า เป็นต้น
  - 2) ปัญหาปริมาณของเสียที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะ น้ำเสีย
  - 3) ปัญหาขาดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

4) ขาดการประชุมวางแผนงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนร่วมกับหน่วยงานระดับจังหวัดหรือองค์กรที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

5) ขาดการส่งเสริมจากภาครัฐอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

4.2 แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน มีดังนี้

1) ควรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้ช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

3) ควรจัดการด้านให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว เพื่อตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว และให้ความร่วมมือแก่ชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่ให้เสื่อมโทรม

4) ควรจัดทำเอกสารแนวปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและข้อกฎหมาย

5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรส่งเสริมด้านการวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน พฤติกรรมการท่องเที่ยว ความพึงพอใจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อนำผลวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีประสิทธิภาพ

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. จากปัญหา อุปสรรคการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมจังหวัดเพชรบุรี ที่พบว่า มีปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาด้านปริมาณของเสียที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะ น้ำเสีย ปัญหาขาดการส่งเสริมจากภาครัฐอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และปัญหาขาดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน นั้น อาจเป็นเพราะคนในชุมชนขาดความเข้าใจในบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาตนเองของชุมชน เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับจังหวัด ท้องถิ่น และการท่องเที่ยวไม่ได้กำหนดแผนบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ชุมชนเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง มีความตระหนักและร่วมกันอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ร่วมกันรณรงค์เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูวดล บัวบางพลู (2561) ที่ศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ควรมีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยคณะกรรมการกลุ่มประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวและด้านสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริญา ปฐมสกุล (2560) ที่พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนตำบลท่าชนะ ไม่เป็นตามกระบวนการพัฒนาเกิดจากปัญหาการใช้ทรัพยากรส่วนท้องถิ่น ไม่มีการดูแล ไม่มีการบูรณะปรับปรุงภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมให้น่าท่องเที่ยว ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงเกิดความต้องการให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ การประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

2. แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ที่สำคัญ ได้แก่ 1) บริหารจัดการโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ปลุกจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้ช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และ 3) ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการให้ความร่วมมือรักษาสีน้ำเงินและสิ่งแวดล้อม นั้น เป็นแนวทางที่มุ่งหมายให้หน่วยงานภาครัฐควรกำหนดนโยบายการส่งเสริมให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนการใช้ชีวิตแบบธรรมชาติของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภูวดล บัวบางพลู (2561) ที่ศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนพบว่า จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนมีความรู้ในการบริหารจัดการพื้นที่ของตน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มบทบาทและความสำคัญของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนเกิดภาคภูมิใจ และยอมรับเรื่องของการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งจะเป็นทิศทางที่ดีในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่นเดียวกับงานวิจัยของสุธี เสริฐศรี (2560) ที่พบว่า แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนคลองโคกนาคจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ การมีส่วนร่วมชุมชน ความรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา มีการประชุมกันทุกเดือน ในลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นองค์กรชุมชนควรได้รับการส่งเสริม มีการเน้นการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่นให้มากขึ้น เน้นการรวมตัวของทุกคนในชุมชนให้มีส่วนในการช่วยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับพันธกิจ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย ในปัจจุบันจะต้องช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและการส่งเสริมการท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเชียง เกาซิด (2564) ที่พบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีผลกระทบด้านบวกมากกว่าด้านลบ เป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในพื้นที่ทางธรรมชาติ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวทั้งในเรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงวัฒนธรรมที่สำคัญ สนับสนุนและผลักดันให้มีการปกป้องอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม โดยเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนว่า ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวให้มากขึ้น และสรรหาบุคลากรที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพื่อนำมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรทั้งธรรมชาติและวัฒนธรรม เพื่อให้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่คงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ควรนำเสนอข้อมูลสารสนเทศต่อหน่วยงานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในการรณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างกว้างขวาง
- 2) ควรพัฒนาชุมชนโดยสร้างศูนย์การเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน
- 3) ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายบูรณาการการมีส่วนร่วมสร้างมาตรการการปฏิบัติตนเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี
- 4) ภาครัฐควรส่งเสริมงบประมาณจัดทำคู่มือหรือเอกสารประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม
- 5) ควรพัฒนารูปแบบธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยการออกแบบด้านสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมกับสภาพธรรมชาติและเน้นการอนุรักษ์พลังงานมากยิ่งขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศต่อไป
- 2) ควรทำการศึกษาวิจัยรูปแบบธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพอเพียง โดยการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างและลึก
- 3) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

7. เอกสารอ้างอิง

- เชียง เกาซิด. (2564). ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผลกระทบการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนตลาดน้ำคลองบางหลวง ธนบุรี กรุงเทพมหานคร. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 35(4), 159 – 175.
- ภูวดล บัวบางพลู. (2561). แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 12(2), 91 -101.
- สุถิ เจริญศรี. (2560). แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคกนอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารวิชาการศิลปะศาสตร์ประยุกต์*, (2), 109-117
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2556). *ปัจจัยองค์ประกอบ ปัญหาอุปสรรค อันจะนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบนเส้นทางสีเขียว*. สำนักพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สพอ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี. (2561). *แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ.2561 -2564*. เพชรบุรี: สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี.

อรัญญา ปฐมสกุล. (2560). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน: กรณีศึกษาตำบลท่าชนะ อำเภотаชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 4 (1), 178 -194.